



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. kesäkuuta 2021
(OR. en)

9586/21

CT 78
ENFOPOL 220
COTER 67
JAI 691

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 7. kesäkuuta 2021

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 8633/21

Asia: Neuvoston päätelmät: "Covid-19-pandemian vaikutus terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden muodostamaan uhkaan sekä terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaaviin viranomaisiin ja näiden toimintaan"

– *Neuvoston päätelmät (7. kesäkuuta 2021)*

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) 3799. istunnossaan 7. kesäkuuta 2021 hyväksymät neuvoston päätelmät "Covid-19-pandemian vaikutus terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden muodostamaan uhkaan sekä terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaaviin viranomaisiin ja näiden toimintaan".

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT

"Covid-19-pandemian vaikutus terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden muodostamaan uhkaan sekä terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaaviin viranomaisiin ja näiden toimintaan"

Johdanto

1. Euroopan unionin neuvosto katsoo, että vaikka jäsenvaltioihin kohdistuva terrorismin uhka on edelleen suuri, se ei ole toistaiseksi kasvanut covid-19-pandemian vuoksi. Osa terroritoiminnasta keskittyy kuitenkin yhä enemmän verkkoon, ja radikalisoitumisen lisääntymistä voidaan jo havaita tiettyjen ryhmien keskuudessa.
2. Neuvosto toteaa, että terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaavat viranomaiset ovat joutuneet mukautumaan covid-19-pandemian synnyttämiin rajoitteisiin ja ne hyödyntävät yhä enemmän (turvallisia ja tehokkaita) verkkoresurssejaan.
3. Neuvosto arvioi myös, että keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä covid-19-pandemian sosioekonomiset seuraukset voivat voimistaa terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden muodostamaa uhkaa ja luoda uutta kasvualustaa eri ideologioihin liittyvälle radikalisoitumiselle.
4. Neuvosto on näin ollen sitoutunut varmistamaan, että jäsenvaltioiden terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaavilla viranomaisilla on käytettävissään riittävät keinot ja välineet, joiden avulla ne voivat vastata jatkuvasti ja tehokkaasti muuttuviin terrori- ja ääriliikkeiden muodostamiin uhkiin.

Nykytilanne

5. Neuvosto toteaa, että covid-19-pandemian vaikutus terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaaviin viranomaisiin on vaihdellut: tiedustelupalvelujen ja useimpien lainvalvontaviranomaisten toimintaan kohdistui rajoitteita muun muassa fyysisten kokousten ja operatiivisen työn osalta, kun taas muilla toimivaltaisilla viranomaisilla ei ollut vastaavia kokemuksia.

6. Neuvosto korostaa, että verkkoulottuvuuden merkitys on kasvanut pandemian alun jälkeen paitsi siksi, että jotkin terrorismi- ja ääriliikkeiden uhkat ovat siirtyneet yhä enemmän fyysisestä ympäristöstä verkkoympäristöön (esim. viestintä, rahoitus, propaganda, radikalisoituminen ja rekrytointi) ja liikkeet käyttävät aiempaa enemmän uusia teknologioita ja välineitä (kryptovaluutat, salatut sovellukset, hajautettu web 3.0 jne.), myös siksi, että terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaavat viranomaiset ovat joutuneet siirtymään päivittäisessä työssään (aiempaa enemmän) verkkoon.
7. Neuvosto tunnustaa haasteet, joita covid-19-pandemia on aiheuttanut terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaavien viranomaisten päivittäiselle työlle, erityisesti turvallisuusluokiteltujen tietojen käsittelylle, ja toteaa, että on löydettävä oikea tasapaino näiden viranomaisten operatiivisen kapasiteetin ja verkossa tapahtuvan toiminnan turvallisuuden takaamisen välillä, samalla kun noudatetaan turvallisuusluokiteltujen tietojen käsittelyä koskevia sääntöjä.
8. Neuvosto huomauttaa kuitenkin, että vaikka fyysiset kokoukset ja toimet ovat ratkaisevan tärkeitä terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnasta vastaavien viranomaisten toiminnalle, erityisesti kun toiminta perustuu luottamussuhteeseen, verkossa voidaan toteuttaa yhteisiä toimia ja saada aikaan yhteisvaikutuksia, mikä säästää viranomaisten aikaa ja taloudellisia sekä ympäristöresursseja, edellyttäen, että luottamuksellisuusvaatimukset ja verkkoturvallisuus sen sallivat.
9. Vaikka neuvosto katsoo, että covid-19-pandemia ei ole selkeästi lisännyt terrori-iskujen määrää, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on todennäköistä, että pandemia ja sen sosioekonomiset seuraukset voivat osoittautua suotuisaksi kasvualustaksi (eri ideologioihin liittyvien) ääriliikkeiden propagandalle. Tässä suhteessa olisi huomattava, että niin ääriivasemmistolaiset ja -oikeistolaiset liikkeet kuin islamistiset ääriliikkeet ovat jo hyödyntäneet covid-19-pandemiaa propagandassaan. Muita näkökohtia ovat pandemian aiheuttama epävarmuus ja ahdistuneisuus sekä se, että verkossa vietetään enemmän aikaa, mikä voi lisätä alttiutta väkivaltaisten ääriliikkeiden propagandalle.

10. Neuvosto toteaa, että jotkin ns. koronaviruksen kieltäjien muodostamien liikkeiden ja ryhmien väkivaltaiset ääriosat, jotka vastustavat hallituksen toimia covid-19:n leviämisen hillitsemiseksi ja jotka ovat houkutelleet eri ideologisista taustoista peräisin olevia kannattajia, saattavat ennen pitkää aiheuttaa turvallisuushaasteita, koska liikkeen tai ryhmän kannattajat voivat ryhtyä väkivaltaisiin tekoihin. Tämän vuoksi näiden liikkeiden ja ryhmien kehittymisestä riippuen saattaa olla tarpeen toteuttaa lisätoimia niiden toimintaan puuttumiseksi.

Toimia tarvitaan

11. Tämän tilanteen huomioon ottaen neuvosto panee merkille jäsenvaltioiden omissa kansallisissa puitteissaan ja toimivaltaisten viranomaistensa avulla tekemän työn terrorismin ja väkivaltaisen ääriliikkeiden muodostaman uhkan verkkoulottuvuutta koskevan tietämyksen ja arvioinnin ajan tasalla pitämiseksi ja kehottaa jäsenvaltioita kehittämään niitä edelleen vapaaehtoiselta pohjalta toimittamalla tietoja asiaankuuluville EU:n elimille. Tässä yhteydessä EU:n tiedusteluanalyysikeskuksen (INTCEN) ja Europolin olisi toimivaltansa puitteissa edelleen syvennettävä arviointiaan pandemian vaikutuksista terroritoimintaan sekä terroristijärjestöjen ja väkivaltaisten ääriryhmien mahdollisista yrityksistä hyödyntää nykyistä kriisiä.
12. Neuvosto KEHOTTAJAA jäsenvaltioita panemaan nopeasti täytäntöön terroristisen sisällön levittämisestä verkossa annetun asetuksen¹ säännökset ja KEHOTTAJAA komissiota ja internetsisältöä koskevia ilmoituksia tekevää EU:n yksikköä antamaan teknisen ja operatiivisen asiantuntemuksensa avulla jatkuvaa tukea jäsenvaltioille.
13. Terrori- ja väkivaltaisten ääriliikkeiden muodostamien uhkien verkkoulottuvuuden ja muiden niihin liittyvien ilmiöiden, kuten yhteiskunnan polarisoitumisen, disinformaation ja ns. koronaviruksen kieltäjien muodostamien väkivaltaisten liikkeiden sekä muun muassa tekoälyyn liittyvien nykYTEknologian tarjoamien mahdollisuuksien perusteella neuvosto KOROSTAA, että algoritmien vaikutus ja merkitys radikalisaation ja väkivaltaisten ääriliikkeiden edistämisessä on myös otettava huomioon keskeisenä tekijänä.²

¹ EUVL L 172, 17.5.2021, s. 79.

² Asiak. 12735/20: Algoritmeihin perustuvan viestien vahvistamisen rooli väkivaltaisen ja ääriliikkeiden tuottaman sisällön edistämisessä ja levittämisessä verkkoalustoilla ja sosiaalisessa mediassa (EU:n terrorismintorjunnan koordinaattorin joulukuussa 2020 julkaisema asiakirja).

14. Jäsenvaltioita ja komissiota KANNUSTETAAN jatkamaan ponnistelujaan kaikenlaisen laittoman ääriliike- ja terroristipropagandan, väkivaltaan yllyttämisen sekä vihapuheen ja väkivaltaisen ääriliikehännän laittoman rahoittamisen ehkäisemiseksi ja KOROSTETAAN, että internetpalveluntarjoajien välittäjillä voi olla merkittävä rooli laittoman sisällön ja sen vahvistamisen torjunnassa, myös parhaillaan käsiteltävänä olevan digitaalisia palveluja koskevan säädöksen yhteydessä.
15. Neuvosto toteaa myös, että uusiin uhkiin ja turvallisuusriskeihin sekä uusien teknologioiden tarjoamiin mahdollisuuksiin olisi kiinnitettävä enemmän huomiota. Se korostaa EU:n innovaatiokeskuksen roolia uuden teknologisen kehityksen seurantakeskuksena ja innovoinnin veturina muun muassa kehittämällä jäsenvaltioille sisäisen turvallisuuden alalla vakionuotoisia teknisiä ratkaisuja asianomaisten virastojen toimeksiantojen mukaisesti.
16. Ottaen huomioon erityisesti covid-19-pandemian asettamat rajoitukset sekä arvion siitä, että osa toimista ja synergioista saattaa toteutua verkossa – toimivaltaisten viranomaisten jäsenvaltioiden välisessä ja sisäisessä yhteistyössä jo käyttämistä turvallisista viestintäfoorumeista ja -järjestelmistä riippumatta – neuvosto TOTEAA ja KOROSTAA myös, että on äärimmäisen tärkeää jatkaa sellaisten turvallisten videoneuvottelujärjestelmien kehittämistä, joiden välityksellä voidaan keskustella turvallisuusluokitelluista tiedoista. Neuvosto TOTEAA myös, että on tärkeää jatkaa turvallisten kanavien kehittämistä turvallisuusluokiteltujen tietojen kirjallista vaihtamista varten.
